

curator. *furiol.* Glossa in l. *Speciosas* 100. ff. de *verbor. significat.* quæ imagines in prima ædium parte cum titulis suis constituebantur, ut successores aspectu egregiorum parentum, ad illorum invitarentur virtutes. Rosin. *sup.* Valer. Maxim. lib. 5. cap. 8. Earumque imaginum meminit lex *Lex qua tutores, §. Nec verò domum*, ibi: *Majorum imagines, C. de aministr. tuor.*

Ibi: *Quod clarissimi forent incapaces.*

156 Extra dubium est, quod clarissimi, sive nobiles tribum legatam acquirere non poterant, cum pro sua conditione plenum jus civitatis cum latione suffragii obtinerent, forentque in tribubus descripti, ita ut tale jus nec per censores illis auferri possit, quanquam aliud in plebeis servaretur. Rosin. lib. 6. cap. 10. *vers.* Neque tamen, Habenti autem tribum alia præstari nequibat, nullus enim in duplicem tribum, aut bis in eandem referri permittebatur, sicut nec duplex suffragium ferre, ut D. Covar. adnotat supra, n. 12. in *fin.*

Ibi: *Suffragium tamen in eligendis Magistratibus.*

157 Quod clarissimi in creatione Magistratum jus suffragii non haberent, dubium videtur, nec ab aliquo observatum legimus, imò contrarium colligitur ex generalitate, qua de suffragiis ferendis ad constituendos magistratus loquitur Rosin. d. lib. 6. cap. 4. *vers.* De iis autem, & cap. 10. *vers.* Hactenus igitur, & cap. 17. *vers.* Omnibus civibus. Sed ignominia tribuebatur, si quis à latione suffragii arceretur. Rosin. d. cap. 17. *vers.* Neque tamen.

Ibi: *Neque ex Reipublica, aut Principum larguione.*

158 D. Covar. consequenter ad ea, quæ prædocuit *sup.* n. 12. promiscuè de tribu, ac de tessera verba facit: sed inter eas discriminis haud parum reperi ostendimus n. 105. Quod autem tessera frumentaria plebeis tantum præberi solerent, deducitur ex Sueton. in *August.* cap. 40. dum inquit: *Ac ne plebs frumentationum causâ frequentius à negotiis vocaretur, ter in annum quaternum mensium tesseræ dare destinavit.*

159 De largitionibus Imperatorum, qui cum ipsis libebat, opiparis epulis, ac pecuniarum erogatione se magnificos ostentabant, ut populum sibi allicerent, agit Salian. *anno mundi 4002. in fin. & anno 4064. n. 7. tom. 6.* Aliud fortè dici posset, maxime perpensis iis, quæ de missilibus D. Covar. hic refert, inter quæ, ac donativa Imperatorum, seu congiaria nulla differentie ratio excogitari potest. Nec contrarium suadet ex responso Scævola in nostra lege *Patronus*; dubium enim secundum de imperialibus liberalitatibus non versatur circa personam clarissimi, propter ejus incapacitatem, sed ambigebatur, an æstimationis usuræ, vel tribus commoda deberentur ob moram, quod in nomine cuiusque conditionis, qui liberto successisset, similiter dubitaretur.

Ibi. *Sic sanè dubium erat.*

Si vera sunt quæ supra, num. 151. adnotavimus, aliunde ratio dubitandi in textu nostro proveniebat, scilicet quia si statim juxta voluntatem patroni tribus emeretur liberto hæredi suo, hic non pretium tribus, sed tantum utilitatem imperialium largitionum, & alia commoda relinqueret, cum jus suffragii personale esset, quod cum persona extinguebatur, pecuniâ pro eo solutâ penes Principem, vel Rempublicam venditricem permanente, quod compertum est, ac observat D. Covar. *sup.* num. 12. in *fin.* tamen cum propter moram successoris patroni libertus jure suffragii, ac pleno jure civitatis potius non est, æstimationem tribus, quæ empta non est, ad proprium transtulit successorem, quibus junges tradita num. 108.

Multò minus ratio dubitandi ad posteriorem nostræ decisionis partem respexit personam hæredis liberti, idem enim dubium emerget in alio quovis, etiam plebeio successore. Et quidem videbatur deberi usuras æstimationis tribus, cum illa censeretur legata, ut in tessera respondit Paulus in lege *Mortuo bove* 50. §. 1. l. *Titia Scio* 89. ff. de *legat.* 2. at contra Scævola resolvit, quia non pretium tribus, sed ipsa relicta fuit, ideoque non usuræ, sed commoda tribus, ut fructus ejus, tribuuntur liberti successori. Adde quæ præmissimus num. 108.

Verf. Respondi deberi.

Huc spectant præmissa num. 151. quæ fortè cum D. Covarruv. possent limitari ex voluntate testatoris in hærede filio liberti, de quo tamen dubito: sed si talis limitatio admitatur, obtinebit cum filius liberti similiter fuerit manumissus. Quapropter sicut pater tribu careret, alioquin si à liberto manumisso genitus sit, inutilis ei foret alia tribus, cum civis Romanus cum pleno jure civitatis nasceretur, nisi matris conditio obstat; omnes enim qui nativitate cives Romani erant, in tribus referebantur. Olan. in *suo Paral. pom. lib. 5. cap. 12. num. 10. & 23.*

Ad Num. 14.

Pro intellectu doctrinæ Bartoli, hujusque loci elucidatione admonendi sumus, quod legata vel in dando, vel in faciendo consistere possunt, lege *Mortuo bove* 50. §. ult. ff. de *legat.* 3. l. *Fideicommissa* 11. §. *fin.* ff. de *legat.* 3. §. *Tam autem, vers.* Sed & tale, *Institur. eodem*, ubi Pichard. Arnold. Vin. num. 5. Jul. Paul. lib. 3. *Sentent. cap. 6.* Cum autem hæres ad factum damnatur, cogitur præcisè facere, scilicet quod justum est, nec soluta æstimatione liberatur, *id. l. Fideicommissa, §. ult. & facit lex 25. tit. ult. p. 3. Ant. Gom. variarum lib. 2. cap. 10. num. 22. vers.* Tertius casus, ubi dat Bart. & alios ex antiquis, Osuald. *ad Donell. lib. 15. cap. 3. lit. A.* Pichard. ac Vin. ubi proxime. Quod in obligationibus facti ex contractibus ortis aliter se habet; nam debitor ad factum compelli præcisè nequit, sed æstimatione facti satisfacit, ne aliàs genus quoddam servitutis induceretur, & ita de jure communi à plerisque receptum est per legem *Si quis ab alio* 13. §. *fin.* ff. de

de re *judicat.* & alia jura, quæ congerit Gloss. ibi, *verf.* Obligationibus. de quo sic tenentes consulat D. Covar. in cap. *Quantvis pactum, part. 1. §. 4. n. 11. de pact.* in 6. Ant. Gom. d. n. 22. Donell. & Osuald. ubi nuper, Card. Mant. de *tacit. convent. lib. 14. tit. 32. num. 1.* Leotard. de *usur. q. 71. n. 2.* Parlador. *quotidianar. lib. 1. cap. 6. in princip.* & in §. 2. num. 1. Guttier. de *juram. confirmator. part. 1. cap. 39. num. 1.* Carleval. de *judic. tom. 1. tit. 1. disp. 2. num. 1021. & tom. 2. tit. 3. disp. 3. num. 2.* ubi plurimi. Sed contrarium, & forsan verius, tuentur Cujac. in l. *Stipulationes non dividuntur, ff. de verb. oblig. Castill. de usufruct. cap. 13. à n. 13.* Pichard. in *princip. n. 62. Inst. de obligat. & in §. Si finium regundorum, Inst. de offi. judic. & in tract. de individ. cap. 12. num. 196. cum seq.* Corral. *miscellan. lib. 2. cap. 3. num. 4.* Menchac. *illustr. lib. 1. cap. 25. n. 33.* Molin. de *just. disp. 562. num. 4.* & alii apud Osuald. & Cardinal. d. *disp. 3. num. 9.* Quæ sententia de jure regio à nostratibus magis recepta est, juxta ex allegatis constat, apud quos oppositæ opinionis limitationes traduntur, præsertim apud Guttier. num. 5. in *fin.* ubi rectè, & æquè docuit, quando compulsio ad factum admittenda non sit. Quibus autem modis quis ad factum constringatur, fusè tradit Carleval. *diff. disp. 3. à num. 27.*

164 Quibus cognitis, tenendum est adversus Bartolum cum D. Covar. quod legatum, de quo in nostra lege *Patronus*, non consistit in faciendo, sed in dando, quia quoties aliquid præstandum est legatario, seu creditori, et si factum hæredis, vel debitoris admisceatur, non censetur obligatio facti. Arnold. Vin. in §. ult. n. 3. *Inst. de verb. obligat. & assentitur Osuald. ubi proxime.* Unde cum patronus juberet, ut liberto tribus emeretur, licet hæredis, qui erat comparaturus, factum desideraretur, legatum in faciendo non consistit.

Ibi: *Et ideo post moram ad interesse.*

165 Hæc Bartoli assertio vulgare axioma apud DD. est, qui asserunt, in facti obligationibus post moram succedere obligationem ad interesse, ut videre est apud laudatos nuper, num. 163. quasi jam extincta facti obligatione: quod duplici ratione D. Covar. refellit quoad speciem textus nostri. Prior est, quia in obligationibus facti post moram non debetur nisi æstimatio facti, non interesse extrinsecum. Pichard. in *disp. de mor. num. 165.* Parlador. *diff. cap. 6. §. 2. num. 10.* Scævola autem commoda tribus præter pretium ejus præstanda dedidit: ideo fortè in obligationibus facti propter moram extrinsecum interesse non præstat, quòd illa neque die, neque homine interpellante contrahitur per lapsum temporis, quo boni viri arbitrio factum potuit exhiberi, l. *Si insulam* 84. l. *Stipulationes* 72. §. ult. Leotard. cum aliis de *usur. quest. 81. num. 27.* Card. Mant. de *tacit. convent. lib. 4. tit. 34. num. 5. vers.* In secundo autem casu: æque ita æquum est, ut minus noceat mora, quæ facilius absque interpellatione contingit. Posterior ratio contra Bartolum est, quoniam quandiu libertus vixit, hæres etiam post moram ad emendam tribum tenebatur; nam et si legatum istud in faciendo consistere concedamus, præcisè tamen cogi posset hæres ad factum, adhuc admittit communi opinione, de qua supra n. 163. quæ ut ibidem probavimus, non obtinet si quis

ex præcepto testatoris facere jussus sit, nisi cum factum præstari impossibile sit, tunc enim necessariò subrogatur æstimatio, l. 3. tit. 14. part. 5. ubi Gregor. Lop. *gloss. 4. Castill. ubi sup.* Guttier. *diff. cap. 59. num. 5. vers.* Secundo limitatur. Quibus perpensis, & quæ sunt supra num. 151. nihil interest quod hæres gravatus ad emendam tribum, ad dandum, vel faciendum obligatus esse dicatur, cum utroque modo, dum vixit libertus, ad tribum agere posset: eo autem extincto, successor ipsius ad æstimationem, & emolumenta duntaxat ut Scævola placuit.

Verf. Commoda, & principales liberalitates.

Quæ ista sint, habes supra num. 103.

Ibi: *Nam sicut tessera frumentaria.*

Vide supra, num. 104. Sed aliud fuere tessera frumentaria, sive nummaria, quæ singulis mensibus continuò distribuebantur; & aliud liberalitates imperiales, quæ extraordinarie erant, & pro temporum opportunitate fiebant, ut constat ex prædictis num. 103. 104. & 159.

Verf. Respondi quicquid ipse.

Sed investigandum nobis D. Covar. reliquit cur potius commoda tribus, quam usuræ æstimationis deberentur? Et juxta quod prænotatum est supra num. 108. dicendum est, quod in nostro casu à principio legatum non est tribus pretium, sed ipsa nec post moram subrogata fuit æstimatio, vivo liberto, sicut assertum est num. 165. quare cum pecunia nunquam fuerit in obligatione, usuræ præstari non possunt, sed commoda tribus, quæ debebantur tanquam illius fructus.

SUMMARIUM.

- 1 De intellectu textus in §. Si quis, *Inst. de inut. libus stipulat.*
- 2 Vox Hippocentaurus, quid significet, ac de ipsius etymologia.
- 3 Verbum Hippocentaurus, apud Justinianum in d. §. At si quis, qualiter accipiendum.
- 4 Hippocentaurus ex homine & bruto an procreari possit? *Negativa traditur, ibid.*
- 5 *Affirmativa probatur.*
- 6 Licet hippocentaurus ex homine & bruto ederetur aliquando, non possent tamen tot in lucem prodire, ut multiplicatio subsequeretur.
- 7 Virum mulier torqueri possit, quæ peperit monstrum formâ humanâ & brutali permixtum? Et quid de pastore, si ovem similem fœtum ediderit.
- 8 Hippocentauri descriptio.
- 9 De alio hippocentauri sic mentio.
- 10 De Saryris, remissivè.
- 11 Hippocentaurum existere posse, quomodo verum sit, aut falsum.
- 12 Nomina Lapitharum, qui in Thessalia in arcendis tauris excelluerunt, remissivè.
- 13 Fabula Hippocentaurorum narratur, & Ixonis pena.
- 14 De Saryro qui D. Antonium Abbatem per eremum divagantem dicitur alloquutus.

Hippocentaurus an in rerum natura aliquando extiterit, aut existere possit, ad interpretationem textus in § *At si quis, Inst. de inutilib. stipulat.*

CAPUT II.

AD. disquirendum de natura, & existentia hippocentaurorum invitatur Justinianus in princip. *Inst. de inutilib. stipulat.* ubi inquit: *At si quis rem, quæ in rerum natura non est, aut esse non potest, dari stipulatus fuerit, veluti Stichum, qui mortuus sit, quem vivere credebat, aut hippocentaurum, qui esse non possit, inutilis erit stipulatio.* Ex quo textu duo deducuntur, & quod stipulatio hippocentauri non subsistit, quod antea Celsus tradiderat in l. *Si ita stipulatus* 95. ff. de verb. oblig. & quod hippocentaurus existere naturaliter non potest. Verum adnotare oportet cum Pichard. in eod. princip. ac Arnold. Vin. *ibid.* num. 3. nihil interesse ad consentientiam obligationis, quod hippocentaurus in rebus humanis reperitur; nam etsi extiterit, inutilis foret stipulatio, cum ille in commercio non sit, de cuius existentia dubitatur; quis enim unquam audivit, hippocentaurum venditum, aut quam æstimationem promissor pro eo, quem dare non valet, exsolvit? Quæ autem extra commercium sunt, inutiliter stipulatione continentur, §. *Idem juris, Inst. de inutilib. stipul.* l. 20. tit. 11. part. 5. & illud dicitur in commercio esse, quod frequenter apud homines alienari solet, d. l. 20. ibi: *Qualquiera cosa que sea en poder de los omes, e acostumbrada de enagenarse entre ellos, puede ser prometida.* Unde qui hippocentaurum promittit, nihil agit, sive ille in rerum natura sit, sive non, cum quoad vinculum obligationis idem sit stipulari rem, quæ neque est, nec esse possit, ac quod extra commercium existit, ut observat Vin. in d. §. *Idem juris, in princ.* Imò si quis stipuletur centum si intra annum hippocentaurum promissor non præstet, statim ad quantitatem agere poterit non minus quam si dictum fuerit: *Si caelam digito non tetigero*, argumento leg. *In illa stipulatione* 8. ff. de verb. oblig. §. *Si impossibilis, Inst. de inutilib. stipulat.* Aliud juris erit si quis hippocentaurum promittat, & ni dederit, decem præstare, quia pœnam non poterit creditor exigere. Cujac. in d. l. *Si ita stipulatus.*

Ut autem innotescat, quid sit hippocentaurus, quem in rerum natura existere posse inficiatur Imperator, sciendum est quod in Thessalia fuerunt homines Lapithæ nuncupati, qui primi usum equitandi invenerunt: isti postea Centauri nuncupati ceperunt ab arcendis, & stimulantibus rauris, qui Thessaliam sub Ixione rege truculenter devastabant, de quo D. Covar. inferius, sub *vers. Hæc Hieronymus*, Salian. *Annal.* tom. 2. anno mundi 2821. n. 9. Arnold. Vin. in princip. num. 3. *Inst. de inutilib. stipulat.* Calepin. *verb. Hippocentauri*, Virgil. *Georgic.* lib. 3. sic canit: *Frena Pelethronii Lapithæ, gyroque dedere Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos.* Hoc cum alii homines prospicerent, quod ipsi penitus erat ignotum, falsò existimaverunt, equitem & equum unum corpus esse ex humanis, & equinis membris compactum, quod per commixtionem centaurorum cum equibus natura edidisset;

& hoc quasi animal ab utraque specie distinctum, & utriusque particeps, hippocentaurum appellaverunt; hippos enim Græcè equum significat. Ita Greg. Lop. in l. 21. gloss. 1. tit. 11. p. 5. Natalis Comes in *Mytholog.* lib. 6. cap. 16. Arnold. Vin. ubi proxime, Biscola lib. 12. *horar. succisivar.* cap. 4. Calepin. *sup. Hestod. in Scut. Hercul.* Orph. in *Argonaut.* Lucret. lib. 4. cap. 5. & plures qui recensentur in *Theat. Deor.* p. 1. lib. 4. cap. 11. de centaur. Idem erroris contigit Indis Occidentibus, cum primò Hispanos equitantes aspexerunt, unde stupefacti animo defecere. Vin. *ibidem*, *Theat. Deor.* ubi proxime: sicque vulgò jactatur, & videre licet apud Anton. de Herrera, Garcilassum Ingam, & alios de America debellatione tractantes.

Aliter D. Covar. infra, *vers. Ex his*, verbum 3 Hippocentaurum usurpari testatur: sed Justinianus necessariò accipiendus est de commentitio animali, ut nuper narrabatur, alioquin falsò inficiaretur, hippocentaurus in rerum natura esse posse, cum in confesso sit apud omnes, quod Lapithæ, seu Centauri in Thessalia extiterunt, qui equestri strenuitate taurorum insolitam ditatem extinxerunt, sicut mox tradidimus.

At licet quod de obscena centaurorum libidine vulgò jactatur, ad fabulam omninò referri debeat, adhuc expedita non est Imperatoris sententia, quatenus asserit, hippocentaurum naturaliter existere non posse, cujus autoritate ducti idem sustinent Glossa 1. in l. *Si ita stipulatus* 97. ff. de verb. oblig. Greg. Lop. & Arnold. Vin. ubi proxime, Salian. *sup. tom. 1. anno mundi 2881. n. 9. Onate de contract.* tom. 1. tract. 2. disp. 5. num. 232. & alii, quos dat Carranza de *part. cap. 17. ex num. 71.* ubi latè disputat. Cujus quæstionis decisio petenda est à Philosophis de generatione differentibus, qui inter se dissident: etenim dubium est an ex brutali conjunctione hominis, vel mulieris cum irrationali generatio valeat procedere, de quo Carranz. num. 91. *vers. Quinta istarum*, & novissimè, ac pro dignitate Paul. Zachias *question. medicolegal.* tom. 1. lib. 7. tit. 1. quest. 4. per tot. & tom. 2. lib. 10. conf. 21. Negativam opinionem amplexi sunt præter Galenum & alios, quos D. Covar. laudat in *presenti*, Averroës, & nonnulli apud Zach. d. q. 4. n. 7. in fin. illisque accedit ipse num. 30. (etsi aliud sentire videatur d. conf. 21. num. 2.) Sandoval. *Histor. Ethiop.* part. 1. lib. 3. cap. 2. n. 1. Mart. Delrio *disquisit. magicar.* lib. 2. quest. 4. Ratio potissima, quæ Galenus, & sequaces nituntur, est quod licet ex commixtione brutorum diversæ speciei animal utriusque generantis formam referens sæpissimè procreetur, quod diversam speciem constituit, Pat. Ioan. Euseb. in *sua curiosa Philos.* lib. 3. cap. 26. Pat. Sandoval. d. lib. 3. cap. 1. num. 4. Salian. num. 6. qui plura hujusmodi animalia recensent, Zach. d. q. 4. à princip. tamen propter præcellentiam humanæ naturæ semen hominis cum belluino misceri ad generationem naturaliter nequit, deficiente paritate, & proportionem inter utramque speciem, quæ opus est, ut coitus fecundus evadat, quod pluribus illustrat Zach. d. quest. 4. à num. 8. juxta quam opinionem (quæ Stoicorum fuit, ut ex Senec. *epist.* 58. observat Vin. *sup.*) verum est quod dicitur de impossibili existentia hippocentaurorum in *dict.* princip. *Inst. de inutilib. stipulat.* Adde Salian. tom. 3. *ann.* 2881. n. 26. ubi de Scylla.

5 Contra

Contrarium verò, nempe posse ex eo nefario concubitu animal, sive rationale, sive irrationale illud sit, edi, placuit Glossa in l. *Quæret* 135. ff. de verb. sign. Pat. Euseb. exemplis pluribus allatis d. lib. 3. cap. 15. Pat. Cabal. *resolut. crimin. casu* 139. num. 3. Baubin. de *hermaphrodit.* lib. 1. cap. 10. Carranz. d. cap. 17. n. 91. *vers. Quinta istarum*, apud quem plures, & alii apud Zach. d. q. 4. num. 23. qui hujus sententiæ fundamenta recensent, eamque sustinet d. conf. 21. num. 2. etsi n. 3. difficillimum fore fateatur, quod hujusmodi generatio subsequatur: est tamen communis admodum ista posterior opinio, cui historicarum fides maximè adstipulatur.

Illud animadvertendum est cum Carranza *sup. num. 77.* quod etsi ex conjunctione carnali hominis & belluæ unus, vel alius hippocentaurus nasci posset, impossibile tamen est, ut genus eorum existat se invicem naturaliter commiscendum, sicut de ipsis commentitiè vulgò jactabatur: quod certum videtur, quia monstra hæc rarò generantur, Zach. d. conf. 21. num. 3. unde mirum esset, ut pluralitas, sexusque diversitas reperiretur. Deinde citò perire solent, Zach. d. q. 4. num. 19. Carranz. num. 33. & 72. ubi plures, & sic pervenire nequeunt ad ætatem, quæ ad generandum desideratur. Tandem monstra sunt infœcunda. Sandoval. ex Aristotele d. lib. 3. cap. 2. num. 1.

Nec prætermittere libet, quod adnotat Zach. *dict. quest.* 4. in fine, ubi ait posse torqueri reum si animal monstruosum nascatur, quod indicet hominis, vel mulieris cum brutis coitum. Sed id durum videtur, nisi aliunde urserint indicia, quibus monstri nativitas jungatur; nam cum plures sint causæ aliæ, quibus monstra edi possint, & soleant, ut voluntas Divina, imaginatio parentum, humorum corruptio, &c. quas congerunt idem Zach. d. conf. 21. num. 1. *vers. Sed data*, Pat. Euseb. *sup. lib. 3. cap. 3. cum seqq.* Sandoval. lib. 1. cap. 2. à num. 5. latè Carranz. *dict.* cap. 17. n. 15. & 91. idem in re dubia delictum præsumi non debet, maximè ita execrabile, cum alia capi potest conjectura, l. *Merito* 51. ff. pro soc. Lotter. de re beneficiar. lib. 3. quest. 19. n. 50. & dixi supra, lib. 2. cap. 17. n. 45. *vers. Quoniam.* Cui sententiæ congruit quod de cadavere intercepti fertur, quia experimento non semel captum est, ut emittat ex vulneribus sanguinem, contremiscens coram homicida, de quo Pat. Euseb. in *occulis Philosoph.* lib. 1. cap. 46. cum seqq. idque causæ naturali tribuit cap. 51. Nihilominus quia indicium incertum est, & non semper sanguinis emissio à causâ naturali provenit, ut probat idem Euseb. lib. 3. cap. 13. n. 15. quem cum aliis sequitur Farinac. in *praxi crim. quest.* 52. n. 156. ea propter quanvis mulier enixa sit monstrum cum forma alicujus bruti, non ideo torturæ subjicienda est, nisi etiam aliis præsumptionibus oneretur. Idemque erit si qua vacca, aut ovis ferum homini similem ediderit, non enim pastor torqueri poterit, si aliàs de eo crimine suspectus non reperitur, super quo ad inquirendum patebit aditus.

Verf. Sed hoc esse contra fidem historie.

Adde Diodor. Sicul. lib. 1. cap. 2. *Ælian. histor. animal.* lib. 12. cap. 2. Pat. Euseb. in *curiosa Philos.* lib. 4. cap. 10. & 11. Sandoval. d. lib. 3. cap. 2. num. 7. qui duo ultimi hippocentaurum ex Li-

costene in hunc modum Hispanè describunt: Superior corporis pars formam humanam referebat, sed ubi homini sunt brachia, parva instar bufonis habebat, triplexque armentum, & caninas auriculas: ex ilibus duo brachia cum suis digitis pendebant, quoad alia membra similis erat equo: pluresque reperiti idem Licostenes apud eosdem testatur, qui hippocentauri miranda velocitate sunt præditi: si quid brachiis comprehendunt, sic violenter stringunt, ut rumpatur: carniæ elephantina vescuntur, homines amicitia profsequuntur, cum quibus simpathiam habere noscuntur. Sic Pat. Euseb. d. cap. 11. à quo Pat. Sandoval transcripsit.

Ibi: Meminit & Phlegon.

Phlegon Trallianus, author Græcus, Imperatoris Adriani mancipium, à quo libertatem obtinuit, memoriæ tradidit, quod apud Saunam urbem Arabiæ in monte quodam, ubi virus nocentissimum abundat, inventus est hippocentaurus: à Rege missus est in Ægyptum, ut inde ad Cæsarem deferretur; sed ibi interiit, Præfectus verò ipsum melle delinitum Romam ad sportari curavit. Vbi primùm in palatio Cæsareo hippocentaurus populo patuit prospiciendus, facies illi erat similis humanæ, sed ferocior: manus, ac digiti pilosi, habebat latera continua ventri, anterioribusque pedibus: ungues solidos adinstar equi, crines flavos, atque promissos cum proportione inæquales. Sed unguenta, quibus fuerat delinitus, ne corrumpetur, pellem denigrarant. Magnitudo corporis tanta non erat, quanta depingi solet; nec tamen exigua. Caro ipsi ad cibum præbebatur. Sed & alios hippocentaurus in eadem civitate versari fama prodebat. Ita ex Græco Hispanum in idioma vertit Pat. Euseb. d. lib. 4. cap. 10. *vers. Ciudad de Arabia.*

Ibi: Divus Hieronymus in vita D. Pauli.

Ejusdem testimonii mentio est apud Pat. Euseb. *sup. cap. 9. & 15.* Sandoval. d. lib. 3. cap. 2. num. 1. & 8. Carranz. n. 75. Vide infra, num. 14. & Card. Baron. *ibidem* laudatum in fine.

Verf. Hæc Hieronymus.

De Satyris vide Pat. Euseb. cap. 8. & 9. Sandoval. d. num. 1. Carranz. n. 76. Calepin. *verb. Satyri*, qui satyros aliquando in rebus humanis fuisse profitentur, & Carranza eos simias existimat, de quibus & aliis monstris videndus Pat. Euseb. *dict.* lib. 4. per tot. Pat. Sandoval. *sup. lib. 3. cap. 2. cum seqq.* Carranz. d. cap. 17.

Ibi: Sed & hæc, & quæ Pausanias.

D. Covar. sentit, quod aliquando in rerum natura hippocentaurus, aut satyros extitisse falsò narratur, idque figmento tribuit, cui consentiunt laudati supra, num. 4. Verum cum tot, gravissimisque Historiographi de existentia hippocentaurorum, ac satyrorum testentur, quorum fidem plurimi neoterici sectantur, videtur dicendum, quod si hippocentaurus accipiamus pro illis, qui ex centauris, & equabus nati feruntur, verum est ipsos nunquam fuisse, nec existere potuisse, secundum tradita supra, num. 4. & 5. id enim merum figmentum